

De Evolutie-leer ging daarbij uit van de wel wat grif aangenomen onderstelling, dat de anorganische wereld, met de daarin voorhanden gegevens, en met de wetten die deze gegevens beheerschen, geen onoverkomelijke moeilijkheid meer opleverde. Het mysterie dat ze te ontsluiëren zocht, school h. i. feitelijk alleen nog in de organische rijken der natuur, en zij achtte het probleem, waarvoor ze stond, te hebben opgelost, zoo het haar gelukte, die *organische* rijken uit de gegevens der *anorganische* te verklaren. Van daar haar gezworen vijandschap tegen elke onderstelling van een vooraf gesteld doel, waarheen de organische ontwikkeling, hetzij door een haar inwonend principe, hetzij door een Goddelijke macht, van buiten op haar inwerkende, zou gedreven worden. Darwin zelf, en elk kundig Evolutionist na hem, heeft het eerlijk-weg betuigd: Indien ook maar op één punt van den phylogenetischen weg, zulk een naar vooraf gemaakt plan werkend principe opduikt, valt heel het Evolutie dogma. George John Romanes, van Christ-Church, Oxford, heeft het onomwonden uitgesproken: Onze theorie zoekt alle verschijnselen in de organische natuur onder hetzelfde gezichtspunt te brengen, als de daadzaken der anorganische natuur, en als zij dát doel niet *volkomen* bereikt, zoo heeft ze tot niets gediend, dan tot het maken van veel opschudding in de denkwereld". 1) De anorganische en de organische wereld golden dusver voor twee scherp onderscheiden sferen van aanzijn, de eerste van lager, de tweede van hooger orde, maar zonder eenheid, die ze principieel verbond; althans voorzoover men die eenheid niet in God als Schepper vond. En nu was de toeleg, om die tweeheid te niet te doen, uit eenheid van werking die beide sferen te verklaren, en zulks wel in dien zin, dat de sfeer van *hoogere* orde uit die van *lagere* orde stond verklaard te worden. Was nu het kenmerk dier lagere orde het Mechanische, dat van die hoogere orde het Organische, zoo is de Evolutie-leer kortelijk aan te duiden, als de theorie die het organische van het mechanische verslinden

1) G. J. ROMANES, *Darwin und nach Darwin*. Leipzig 1895. I, p. 65. Vóór zijn sterven kwam Romanes van zijn dwaling terug. Zie zijn *Thoughts on religion*, bij Canon Gore. Londen 1896.